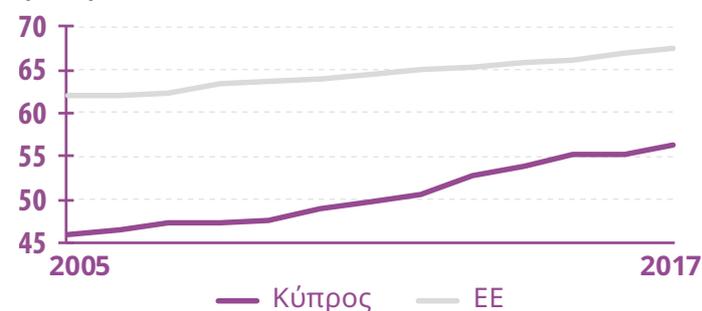

Με βαθμολογία **56,3 στα 100**, η Κύπρος καταλαμβάνει την 20ή θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων. Η βαθμολογία της είναι κατά 11,1 μονάδες χαμηλότερη από τη βαθμολογία της ΕΕ. Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 η βαθμολογία της Κύπρου αυξήθηκε κατά **10,4 μονάδες (+1,2 μονάδες από το 2015)**. Σημειώνοντας ταχύτερη πρόοδο όσον αφορά την ισότητα των φύλων σε σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη, η Κύπρος βελτίωσε τη σειρά κατάταξής της κατά οκτώ θέσεις.

Οι υψηλότερες βαθμολογίες της Κύπρου καταγράφονται στους τομείς της υγείας (88,4 μονάδες) και των χρημάτων (80,8 μονάδες), στους οποίους παρουσιάζει επίσης τις καλύτερες επιδόσεις σε σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη (καταλαμβάνοντας, αντίστοιχα, τη 13η και τη 14η θέση). Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων είναι εντονότερες στον τομέα της εξουσίας (28,2 μονάδες), όπου οι επιδόσεις της είναι επίσης χειρότερες σε σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη (και κατατάσσεται στην 24η θέση). Από το 2005 οι βαθμολογίες της Κύπρου έχουν βελτιωθεί σε όλους τους τομείς. Οι μεγαλύτερες βελτιώσεις καταγράφονται στους τομείς της γνώσης (+13,1 μονάδες) και της εξουσίας (+11,8 μονάδες). Η Κύπρος σημείωσε βραδύτερη πρόοδο στους τομείς της υγείας (+2,6 μονάδες), του χρόνου (+3,6 μονάδες) και της εργασίας (+4,4 μονάδες). Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 η βαθμολογία της Κύπρου στον Δείκτη υπολείπεται της βαθμολογίας της ΕΕ. Η Κύπρος έχει σημειώσει ταχύτερη βελτίωση από τα άλλα κράτη μέλη, μειώνοντας με την πάροδο του χρόνου την απόκλιση της βαθμολογίας της από τη βαθμολογία της ΕΕ.

Η Κύπρος σημειώνει ταχύτερη πρόοδο από τον μέσο όρο της ΕΕ

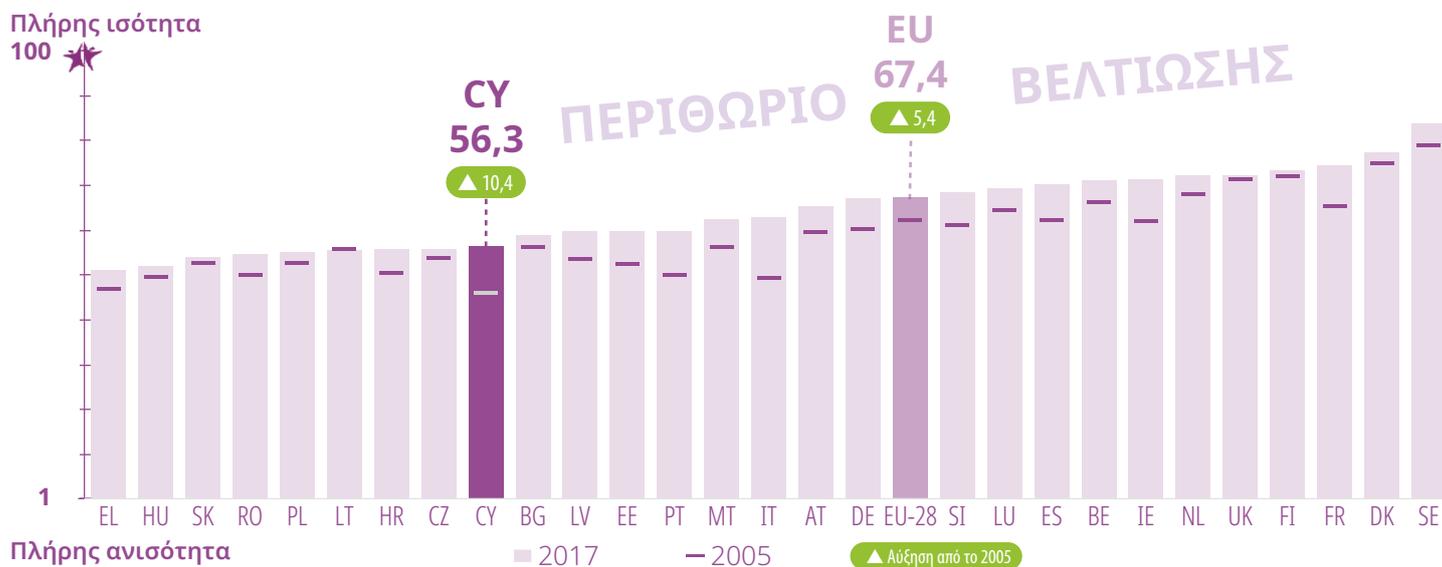

Κάθε χρόνο βαθμολογούμε τα κράτη μέλη της ΕΕ και την ΕΕ στο σύνολό της προκειμένου να διαπιστώσουμε πόσο απέχουν από την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Ο Δείκτης χρησιμοποιεί κλίμακα από το 1 έως το 100, όπου το 1 αντιστοιχεί στην πλήρη ανισότητα και το 100 στην πλήρη ισότητα.

Οι βαθμολογίες βασίζονται στις διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών και στα επίπεδα επιδόσεων σε έξι βασικούς τομείς: εργασία, χρήματα, γνώση, χρόνος, εξουσία και υγεία. Στον Δείκτη ενσωματώνονται και δύο πρόσθετοι τομείς, οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν αντίκτυπο στην τελική βαθμολογία. Ο τομέας της διατομεακής προσέγγισης δείχνει τον τρόπο με τον οποίο εκδηλώνονται οι ανισότητες μεταξύ των φύλων σε συνδυασμό με την ηλικία, την αναπηρία, τη χώρα γέννησης, την εκπαίδευση και τον τύπο της οικογένειας. Στον τομέα της βίας κατά των γυναικών μετρώνται και αναλύονται οι εμπειρίες των γυναικών σε σχέση με τη βία.

Πέραν της συνοπτικής απεικόνισης των σχετικών βαθμολογιών, ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων 2019 περιλαμβάνει και θεματική εστίαση στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Βαθμολογίες των κρατών μελών της ΕΕ στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων, 2005 και 2017

Εργασία

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα της εργασίας είναι 70,7, σημειώνοντας άνοδο 4,4 μονάδων από το 2005 (καμία μεταβολή από το 2015), και καταγράφοντας μικρότερες διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη συμμετοχή, καθώς και χαμηλότερο ποσοστό διαχωρισμού στην απασχόληση.

Το ποσοστό απασχόλησης (των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών) ανέρχεται σε 69 % για τις γυναίκες και σε 79 % για τους άνδρες. Με συνολικό ποσοστό απασχόλησης 74 %, η Κύπρος δεν απέχει πολύ από την επίτευξη του εθνικού της στόχου για απασχόληση της τάξης του 75-77 %, όπως προβλέπεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 το ποσοστό απασχόλησης σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ) παρέμεινε σταθερό για τις γυναίκες (47 %) και μειώθηκε από 70 % σε 57 % για τους άνδρες. Το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι ακόμη μεγαλύτερο μεταξύ γυναικών και ανδρών χωρίς σύντροφο (23 εκατοστιαίες μονάδες) και μεταξύ γυναικών και ανδρών με σύντροφο και με παιδιά (20 εκατοστιαίες μονάδες), εις βάρος των γυναικών.

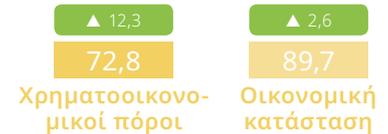
Περίπου το 16 % των γυναικών εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών είναι 10 %. Κατά μέσο όρο, οι γυναίκες εργάζονται 37 ώρες την εβδομάδα, ενώ οι άνδρες 41 ώρες. Η άνιση συγκέντρωση γυναικών και ανδρών σε διαφορετικούς τομείς της αγοράς εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα. Περίπου το 19 % των γυναικών, έναντι 7 % των ανδρών, εργάζονται στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας. Λιγότερες γυναίκες (4 %) σε σύγκριση με τους άνδρες (27 %) εργάζονται σε επαγγέλματα των τομέων της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Γενικά, τα ποσοστά τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών που εργάζονται σε επαγγέλματα STEM στην Κύπρο είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ.

Χρήματα

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα των χρημάτων είναι 80,8, σημειώνοντας άνοδο 8,2 μονάδων από το 2005 (+1,6 μονάδες από το 2015), με βελτιώσεις στη χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάσταση τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών. Παρά τις αυξήσεις στις μέσες μηνιαίες αποδοχές τόσο των γυναικών (+83 %) όσο και των ανδρών (+67 %) από το 2006 έως το 2014, εξακολουθεί να υπάρχει χάσμα μεταξύ των φύλων: οι αποδοχές των γυναικών είναι κατά 18 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών. Στα ζευγάρια με παιδιά, οι αποδοχές των γυναικών είναι κατά 24 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών (για τις γυναίκες με σύντροφο αλλά χωρίς παιδιά είναι χαμηλότερες κατά 23 %). Αυτό το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι ακόμη μεγαλύτερο μεταξύ ατόμων με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, με τις αποδοχές των γυναικών να είναι κατά 36 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών. Οι αποδοχές των γυναικών που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό είναι κατά 39 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό. Οι αποδοχές των γηγενών γυναικών είναι κατά 17 % χαμηλότερες από αυτές των γηγενών ανδρών.

Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 ο κίνδυνος φτώχειας μειώθηκε: τέτοιον κίνδυνο διατρέχει το 17 % των γυναικών (-2 εκατοστιαίες μονάδες) και το 14 % των ανδρών (-1 εκατοστιαία μονάδα). Τα άτομα που διατρέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι: τα άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (29 %)· τα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό (25 %)· οι γυναίκες χωρίς σύντροφο (28 %)· οι γυναίκες με αναπηρίες (25 %)· και οι γυναίκες ηλικίας άνω των 65 ετών (24 %). Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 οι ανισότητες στην κατανομή του εισοδήματος μειώθηκαν ελαφρώς μεταξύ των γυναικών, ενώ αυξήθηκαν μεταξύ των ανδρών. Κατά μέσο όρο, για κάθε ευρώ ωριαίων αποδοχών που λαμβάνουν οι άνδρες, η αντίστοιχη αμοιβή για τις γυναίκες είναι 86 λεπτά, με αποτέλεσμα το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων να ανέρχεται σε 14 %. Το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι 39 %.

Γνώση

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα της γνώσης είναι 56,5, σημειώνοντας άνοδο 13,1 μονάδων από το 2005 (-2 μονάδες από το 2015). Βελτιώνοντας τη σειρά της στην κατάταξη κατά 10 θέσεις, η Κύπρος κατατάσσεται πλέον στη 18η στην ΕΕ, με σημαντικές βελτιώσεις και στους δύο υποτομείς.

Το ποσοστό των γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση (37 %) είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών (31 %). Το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι υψηλότερο στις ηλικίες 25-49 ετών (55 % έναντι 44 % των ανδρών), ενώ το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μεγαλύτερο στις ηλικίες 15/16-24 ετών (26 % των γυναικών έναντι 7 % των ανδρών). Η Κύπρος έχει ήδη επιτύχει τον εθνικό της στόχο, όπως ορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», σύμφωνα με τον οποίο το 46 % του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών έπρεπε να κατέχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το τρέχον ποσοστό είναι 57 % (64 % για τις γυναίκες και 49 % για τους άνδρες). Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 η συμμετοχή σε τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέμεινε σταθερή για τις γυναίκες (13 %) και αυξήθηκε από 11 % σε 14 % για τους άνδρες.

Η άνιση συγκέντρωση γυναικών και ανδρών σε διαφορετικούς κλάδους σπουδών εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα για την Κύπρο, καθώς στον συγκεκριμένο υποτομέα καταλαμβάνει την 27η θέση στην ΕΕ. Συνολικά, το 40 % των φοιτητριών και το 15 % των φοιτητών πραγματοποιούν σπουδές στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της πρόνοιας, ή των ανθρωπιστικών επιστημών και των τεχνών.

Χρόνος

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα του χρόνου δεν έχει μεταβληθεί από την τελευταία έκδοση του Δείκτη, διότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα νέα δεδομένα. Η επόμενη επικαιροποίηση δεδομένων για τον συγκεκριμένο τομέα αναμένεται το 2021. Η συχνότερη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη χρήση του χρόνου θα συνέβαλλε στην παρακολούθηση της προόδου σε αυτόν τον τομέα.

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα του χρόνου είναι 51,3, αισθητά χαμηλότερη από τη βαθμολογία της ΕΕ (65,7), παρά τις βελτιώσεις που σημειώθηκαν στην κατανομή του χρόνου που δαπανάται σε δραστηριότητες φροντίδας. Οι γυναίκες είναι πιθανότερο να αφιερώνουν χρόνο στη φροντίδα της οικογένειάς τους: το 50 % των γυναικών, έναντι του 34 % των ανδρών, αναλαμβάνουν ευθύνες καθημερινής φροντίδας για μία ώρα ή περισσότερο. Στα ζευγάρια με παιδιά, είναι υψηλότερα τα ποσοστά των γυναικών (92 %) και των ανδρών (70 %) που αφιερώνουν χρόνο στη φροντίδα της οικογένειάς τους. Περίπου το 81 % των γυναικών, έναντι μόλις 27 % των ανδρών, αφιερώνουν καθημερινά τουλάχιστον μία ώρα στο μαγείρεμα και στις οικιακές εργασίες. Το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μεγαλύτερο στα άτομα με αναπηρίες (88 % για τις γυναίκες και 18 % για τους άνδρες) και στις γυναίκες και στους άνδρες που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό (92 % και 20 %).

Οι άνδρες έχουν διπλάσιες πιθανότητες σε σύγκριση με τις γυναίκες να συμμετέχουν σε αθλητικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες εκτός σπιτιού. Σχεδόν τα ίδια ποσοστά γυναικών (9 %) και ανδρών (8 %) συμμετέχουν σε εθελοντικές ή φιλανθρωπικές δραστηριότητες.

Εξουσία

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα της εξουσίας είναι 28,2, σημειώνοντας άνοδο 11,8 μονάδων από το 2005 (+3,5 μονάδες από το 2015). Παρά τις σημαντικές βελτιώσεις που σημειώθηκαν σε όλους τους υποτομείς, η Κύπρος καταλαμβάνει την 24η θέση στην ΕΕ. Η πρόοδος οφείλεται κυρίως στις βελτιώσεις που σημειώθηκαν στον υποτομέα της οικονομικής ισχύος.

Στον υποτομέα της πολιτικής εξουσίας, το ποσοστό των γυναικών σε υπουργικές θέσεις αυξήθηκε από 0 % σε 15 % μεταξύ των ετών 2005 και 2018. Το ποσοστό των γυναικών μελών του κοινοβουλίου αυξήθηκε επίσης από 16 % σε 18 %. Η εκπροσώπηση των γυναικών στα τοπικά συμβούλια αυξήθηκε μόνον ελαφρώς, από 13 % το 2010 σε 15 % το 2018.

Μεταξύ των ετών 2005 και 2018 το ποσοστό των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια και των δύο μεγαλύτερων εταιρειών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο αυξήθηκε από 7 % σε 11 %, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο διοικητικό συμβούλιο της κεντρικής τράπεζας αυξήθηκε από 0 % σε 13 %. Οι γυναίκες αποτελούν το 25 % των μελών των διοικητικών συμβουλίων οργανισμών χρηματοδότησης ερευνών, το 33 % των μελών των διοικητικών συμβουλίων δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και μόλις το 5 % των μελών των ανώτατων φορέων λήψης αποφάσεων των εθνικών ολυμπιακών αθλητικών οργανώσεων.

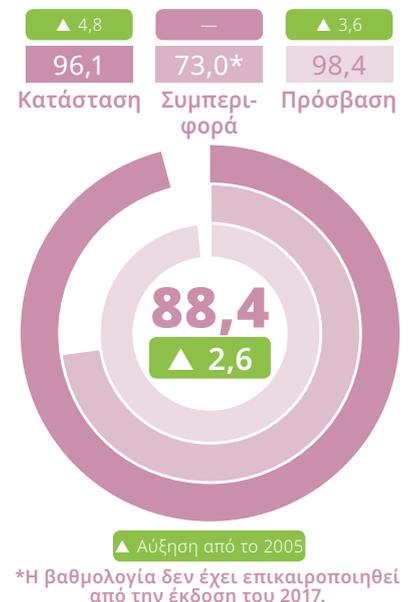

Υγεία

Η βαθμολογία της Κύπρου στον τομέα της υγείας είναι 88,4, σημειώνοντας άνοδο 2,6 μονάδων από το 2005 (+0,2 μονάδες από το 2015). Η μεταβολή αυτή οφείλεται στην αύξηση της ισότητας των φύλων όσον αφορά την κατάσταση της υγείας και στις βελτιώσεις που σημειώθηκαν όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Δεν υπάρχουν νέα δεδομένα σχετικά με τη συμπεριφορά σε θέματα υγείας.

Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 το συνολικό επίπεδο ικανοποίησης όσον αφορά την υγεία στην Κύπρο αυξήθηκε για τις γυναίκες και παρέμεινε σταθερό για τους άνδρες. Περίπου το 77 % των γυναικών και το 79 % των ανδρών αξιολογούν την υγεία τους ως καλή. Η ικανοποίηση όσον αφορά την υγεία αυξάνεται παράλληλα με το μορφωτικό επίπεδο ενός ατόμου και μειώνεται αναλογικά προς την ηλικία. Το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι πολύ μεγαλύτερο (εις βάρος των γυναικών) μεταξύ των ατόμων με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω και μεταξύ των ατόμων χωρίς σύντροφο (σε σύγκριση με τα άτομα που ζουν με σύντροφο). Μεταξύ των ετών 2005 και 2016 το προσδόκιμο ζωής αυξήθηκε τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Οι γυναίκες ζουν κατά μέσο όρο τέσσερα έτη περισσότερο από τους άνδρες (85 έτη έναντι 81 ετών). Η Κύπρος καταλαμβάνει την τέταρτη θέση στον υποτομέα της κατάστασης της υγείας στην ΕΕ.

Από το 2005 η επαρκής πρόσβαση σε ιατρική και οδοντιατρική περίθαλψη έχει αυξηθεί τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Περίπου το 2 % των γυναικών και το 1 % των ανδρών αναφέρουν μη καλυπτόμενες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης (έναντι 7 % και 5 % το 2005). Λιγότερες γυναίκες και λιγότεροι άνδρες (4 % και για τα δύο φύλα) αναφέρουν επίσης μη καλυπτόμενες ανάγκες οδοντιατρικής εξέτασης (έναντι 13 % και για τα δύο φύλα το 2005). Τα επίπεδα των μη καλυπτόμενων αναγκών οδοντιατρικής περίθαλψης είναι υψηλότερα στις γυναίκες και στους άνδρες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, στα άτομα με αναπηρίες και στα άτομα που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό.

Βία

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί τόσο συνέπεια όσο και αιτία των συνεχιζόμενων ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στους τομείς της εργασίας, της υγείας, των χρημάτων, της εξουσίας, της γνώσης και του χρόνου. Σε αντίθεση με τους άλλους τομείς, στον τομέα της βίας δεν μετρώνται οι διαφορές μεταξύ της κατάστασης των γυναικών και των ανδρών, αλλά εξετάζονται οι εμπειρίες των γυναικών σε σχέση με τη βία. Για τον λόγο αυτόν, ο τομέας της βίας δεν αποτυπώνεται στους υπολογισμούς του Δείκτη Ισότητας των Φύλων. Αντιθέτως, υπολογίζεται ως χωριστό σύνθετο μέτρο για τρεις πτυχές: τη συχνότητα εμφάνισης, τη σοβαρότητα και την αποκάλυψη της βίας κατά των γυναικών. Ο υπολογισμός των βαθμολογιών βασίστηκε στα αποτελέσματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διενεργήθηκε το 2014. Έκτοτε δεν έχει πραγματοποιηθεί έρευνα σε επίπεδο ΕΕ για την έμφυλη βία. Μέχρι την ολοκλήρωση της επόμενης έρευνας, δεν είναι δυνατή η επικαιροποίηση των βαθμολογιών.

Η Κύπρος υπέγραψε και κύρωσε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) τον Μάρτιο του 2018.

Στον τομέα της βίας παρουσιάζονται επικαιροποιημένα δεδομένα σχετικά με τρεις πρόσθετους δείκτες που συμβάλλουν στην παρακολούθηση των γυναικοκτονιών, του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων και της εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, δεν συλλέγονται όλα τα κράτη μέλη τέτοια δεδομένα και απαιτούνται βελτιώσεις στη συλλογή δεδομένων.

Η Κύπρος δεν παρέχει δεδομένα σχετικά με γυναίκες που πέφτουν θύματα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως από σύντροφο ή μέλος της οικογένειας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του EIGE, ποσοστό από 12 % έως 17 % επί συνόλου 758 κοριτσιών (στον τοπικό πληθυσμό μεταναστριών) διατρέχουν κίνδυνο ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Συλλέγονται και αναφέρονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Το 2016 υπήρχαν 40 καταχωρισμένες γυναίκες θύματα εμπορίας ανθρω-

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

- Πολιτικές
- Πρόληψη
- Προστασία και υποστήριξη
- Ουσιαστικό δίκαιο
- Συμμετοχή των αρχών επιβολής του νόμου
- Κοινωνικό πλαίσιο

ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ψυχολογική βία
- Σεξουαλική παρενόχληση
- Παρενοχλητική παρακολούθηση
- Καταναγκαστικός γάμος
- Εμπορία ανθρώπων
- Ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων

ΣΥΝΘΕΤΟ ΜΕΤΡΟ

Μία ενιαία βαθμολογία

1 ————— 100

πων. Τα συγκρίσιμα δεδομένα ανά φύλο είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη στρατηγικών σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών σε όλα τα κράτη μέλη.

Θεματική εστίαση στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

Ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων 2019 επικεντρώνεται στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής —ένα ζήτημα υψηλής πολιτικής σημασίας στην ΕΕ. Πέραν των δεικτών σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής οι οποίοι αποτυπώνονται στον Δείκτη (π.χ. στους τομείς της εργασίας, του χρόνου και της γνώσης), στο πλαίσιο της θεματικής εστίασης παρουσιάζονται πρόσθετοι δείκτες —έναν πίνακα αποτελεσμάτων για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής (πίνακας αποτελεσμάτων WLB). Ο πίνακας αποτελεσμάτων WLB καλύπτει τρεις ευρείς τομείς: αμειβόμενη εργασία, μη αμειβόμενη εργασία (φροντίδα) και εκπαίδευση και κατάρτιση. Παρουσιάζει 15 δείκτες σε έξι συγκεκριμένους τομείς που εμπνέουν ανησυχία: πολιτικές γονικής άδειας, παροχή φροντίδας σε παιδιά και υπηρεσίες παιδικής φροντίδας, άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους/-ους και άτομα με αναπηρίες και υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας μεταφορές και υποδομές ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, και διά βίου μάθησης.

Πολιτικές γονικής άδειας

Η γονική άδεια βοηθά τους γονείς να εξισορροπούν τα καθήκοντα φροντίδας με την επαγγελματική τους ζωή. Ωστόσο, συχνά δεν είναι διαθέσιμη στους εν δυνάμει γονείς διότι το κατά πόσον δικαιούνται γονική άδεια μπορεί να εξαρτάται από κριτήρια όπως το αν ένα άτομο εργάζεται σε αμειβόμενη εργασία, αν είναι μισθωτή/-ός ή αυτοαπασχολούμενη/-ος, από τον τομέα στον οποίο εργάζεται, από τη διάρκεια της υπηρεσίας ή αν η δυνατότητα πρόσβασης σε άδεια παρέχεται σε ομόφυλα ζευγάρια ή μετανάστριες/-στες. Οι αλλαγές στην αγορά εργασίας, όπως η διάδοση άτυπων μορφών απασχόλησης (π.χ. συμβάσεις ορισμένου χρόνου και εργασία με βάση τη ζήτηση, ψευδο-αυτοαπασχόληση και εργασία βάσει δελτίου) έχουν εντείνει τις ανησυχίες σχετικά με την πρόσβαση των γονέων σε άδεια, ιδίως σε περιπτώσεις στις

οποίες η άδεια βασίζεται στους ορισμούς της παραδοσιακής τυπικής απασχόλησης.

Το 2016 το 41 % των γυναικών και το 34 % των ανδρών ηλικίας 20-49 ετών (εν δυνάμει γονείς) δεν δικαιούνταν γονική άδεια στην Κύπρο. Η ανεργία ή η έλλειψη δραστηριότητας ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν δικαιούνταν γονική άδεια το 67 % των γυναικών και το 41 % των ανδρών. Η ανεπαρκής διάρκεια της απασχόλησης περιλαμβανόταν στους λόγους για τους οποίους δεν δικαιούνταν γονική άδεια το 16 % των γυναικών και το 21 % των ανδρών. Το υπόλοιπο 16 % των γυναικών και το 38 % των ανδρών δεν δικαιούνταν γονική άδεια διότι ήταν αυτοαπασχολούμενες/-οι. Οι γονείς του ίδιου φύλου δεν δικαιούνται γονική άδεια στην Κύπρο. Μεταξύ του εργαζόμενου πληθυσμού, το 19 % των γυναικών και το 22 % των ανδρών δεν δικαιούνταν γονική άδεια.

Άτυπη παροχή παιδικής φροντίδας και υπηρεσίες παιδικής φροντίδας

Καθώς ο αριθμός των οικογενειών στις οποίες εργάζονται και οι δύο γονείς και των μονογονεϊκών οικογενειών αυξάνεται, προκύπτουν νέες ανάγκες για υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Η ύπαρξη υψηλής ποιότητας, διαθέσιμων, προσβάσιμων και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών παιδικής φροντίδας είναι απαραίτητη για την παραμονή ή την ένταξη των γονέων στην αγορά εργασίας, καθώς και για τη μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στον τομέα της απασχόλησης.

Στην Κύπρο, το 58 % του συνόλου των ατόμων που παρέχουν άτυπη φροντίδα σε παιδιά είναι γυναίκες. Συνολικά, το 74 % των γυναικών ασχολούνται με τη φροντίδα ή την εκπαίδευση των παιδιών ή των εγγονιών τους τουλάχιστον αρκετές φορές την εβδομάδα, έναντι 67 % των ανδρών. Σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ (56 % των γυναικών και 50 % των ανδρών), περισσότερες γυναίκες και άνδρες ασχολούνται με τη φροντίδα ή την εκπαίδευση των παιδιών ή των εγγονιών τους στην Κύπρο. Οι διαφορές μεταξύ των φύλων είναι μεγαλύτερες μεταξύ γυναικών και ανδρών ηλικίας 20-49 ετών (94 % και 79 %) και μεταξύ γυναικών και ανδρών που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα (87 % και 74 %).

Η Κύπρος δεν έχει εκπληρώσει κανέναν από τους δύο «στόχους της Βαρκελώνης», δηλαδή την παροχή βρεφονηπιακής μέριμνας τουλάχιστον στο 33 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και στο 90 % των παιδιών μεταξύ της ηλικίας των τριών ετών και της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Συνολικά, το 28 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών λαμβάνουν φροντίδα στο πλαίσιο κάποιου είδους επίσημων ρυθμίσεων και το 18 % των παιδιών αυτής της ηλικίας φιλοξενούνται σε δομές παιδικής φροντίδας για τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα. Επίσημη παιδική φροντίδα παρέχεται στο 83 % των παιδιών από την ηλικία των τριών ετών έως την ελάχιστη ηλικία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης (το 43 % φιλοξενείται σε επίσημες δομές παιδικής φροντίδας για τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα). Περίπου το 14 % των γυναικών και των ανδρών αναφέρουν μη καλυπτόμενες ανάγκες για επίσημες υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Οι μόνες μητέρες είναι πιθανότερο να αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα μη καλυπτόμενων αναγκών για επίσημες υπηρεσίες παιδικής φροντίδας στην Κύπρο (16 %) σε σύγκριση με τα ζευγάρια με παιδιά (14 %).

Άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες και υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας

Είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαθέσιμες, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες και υποδομές φροντίδας προκειμένου τα άτομα με ευθύνες παροχής φροντίδας να διατηρούν μια υγιή ισορροπία μεταξύ των καθηκόντων φροντίδας και της επαγγελματικής τους ζωής. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις γυναίκες, οι οποίες συχνά συμμετέχουν περισσότερο από τους άνδρες τόσο στην επίσημη όσο και στην άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένες/-ους και/ή άτομα με αναπηρίες. Λαμβανομένων υπόψη των αναδυόμενων δημογραφικών τάσεων, όπως η γήρανση των κοινωνιών, τα χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων και, συνεπώς, η μείωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, η ανάγκη για επίσημες και άτυπες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας έχει καταστεί σημαντικότερη από ποτέ.

Στην Κύπρο η πλειονότητα των ατόμων που παρέχουν άτυπη φροντίδα σε ηλικιωμένες/-ους και/ή άτομα με αναπηρίες είναι γυναίκες (71 %). Τα ποσοστά των γυναικών και των ανδρών που συμμετέχουν στην παροχή άτυπης φροντίδας σε ηλικιωμένες/-ους και/ή άτομα με αναπηρίες αρκετές ημέρες την εβδομάδα ή σε καθημερινή βάση είναι 15 % και 7 % αντίστοιχα. Το ποσοστό

των γυναικών που συμμετέχουν στην παροχή άτυπης φροντίδας είναι το ίδιο με τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ η συμμετοχή των ανδρών είναι κατά 3 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερη. Συνολικά, το 17 % των γυναικών και το 11 % των ανδρών ηλικίας 50-64 ετών φροντίζουν ηλικιωμένες/-ους και/ή άτομα με αναπηρίες. Στην ηλικιακή ομάδα των 20-49 ετών, το ποσοστό των γυναικών είναι το ίδιο, ενώ των ανδρών είναι 4 %. Περίπου το 34 % των γυναικών που φροντίζουν ηλικιωμένες/-ους και/ή άτομα με αναπηρίες είναι εργαζόμενες, έναντι 60 % των ανδρών που συνδυάζουν την παροχή φροντίδας με επαγγελματικές ευθύνες. Επιπλέον, στην ΕΕ λιγότερες γυναίκες απ' ό,τι άνδρες παρέχουν άτυπη φροντίδα και εργάζονται συγχρόνως. Ωστόσο, το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μεγαλύτερο στην Κύπρο απ' ό,τι στην ΕΕ (26 εκατοστιαίες μονάδες έναντι 14 εκατοστιαίων μονάδων για την ΕΕ). Στην ηλικιακή ομάδα των 50-64 ετών το ποσοστό των γυναικών που παρέχουν άτυπη φροντίδα και εργάζονται είναι 21 %, έναντι 62 % των ανδρών. Περίπου το 47 % των γυναικών και το 46 % των ανδρών στην Κύπρο αναφέρουν μη καλυπτόμενες ανάγκες για επαγγελματικές υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας.

Μεταφορές και υποδομές

Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών φροντίδας, των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών υγείας και των μεταφορών, έχει αντίκτυπο στις δυνατότητες των γυναικών και των ανδρών να εξισορροπήσουν την αμειβόμενη εργασία με άλλες δραστηριότητες. Η άνιση κατανομή των καθηκόντων παροχής φροντίδας και των οικιακών καθηκόντων μεταξύ γυναικών και ανδρών επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν ή χρειάζονται ορισμένα είδη μεταφορών και υποδομών. Ο χρόνος που αναλύεται στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας αποτελεί καλή ένδειξη του κατά πόσον οι υφιστάμενες δημόσιες υποδομές βοηθούν ή παρεμποδίζουν τις γυναίκες και τους άνδρες στη διεκπεραίωση των καθημερινών τους δραστηριοτήτων.

Στην Κύπρο άνδρες και γυναίκες δαπανούν περίπου τον ίδιο χρόνο στις μετακινήσεις προς και από την εργασία τους (περίπου 22-23 λεπτά την ημέρα). Τα ζευγάρια χωρίς παιδιά δαπανούν λιγότερο χρόνο στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας, σε σύγκριση με τα ζευγάρια με παιδιά, με ελάχιστες διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών. Τα άτομα χωρίς σύντροφο δαπανούν λιγότερο χρόνο στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας

απ' ό,τι τα άτομα με σύντροφο· η διάρκεια των μετακινήσεων τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες χωρίς σύντροφο είναι περίπου 19 λεπτά την ημέρα. Οι γυναίκες που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης δαπανούν περισσότερο χρόνο στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας απ' ό,τι οι άνδρες, αλλά για τους άνδρες που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης η διάρκεια των μετακινήσεων αυτών είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι για τις γυναίκες· για τις γυναίκες που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης η διάρκεια των μετακινήσεων από την κατοικία στην εργασία και το αντίστροφο είναι 23 λεπτά, ενώ για τους άνδρες που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης είναι 22 λεπτά, έναντι 21 λεπτών για τις γυναίκες που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης και 23 λεπτών για τους άνδρες που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης.

Γενικά, οι άνδρες είναι πιο πιθανό να μετακινούνται απευθείας προς και από την εργασία, ενώ οι γυναίκες πραγματοποιούν περισσότερες μετακινήσεις πολλαπλού σκοπού, ώστε να διεκπεραιώσουν και άλλες δραστηριότητες, όπως η μεταφορά των παιδιών στο σχολείο ή η αγορά προϊόντων οικιακής κατανάλωσης.

Ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας

Οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, όπως οι δυνατότητες μετάβασης μεταξύ μερικής και πλήρους απασχόλησης, η ευελιξία στο ωράριο εργασίας και η εξ αποστάσεως εργασία, παρέχουν κατά κανόνα στις/στους εργαζόμενες/-ους μεγαλύτερη δυνατότητα να ελέγχουν πόσο, πότε και πού μπορούν να εργαστούν. Εάν σχεδιαστούν προσεκτικά —λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των γυναικών και των ανδρών— οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας μπορούν να διευκολύνουν την εξισορρόπηση μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Μπορούν επίσης να στηρίξουν τα άτομα που έχουν ευθύνες παροχής φροντίδας ώστε να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ως εργαζόμενες/-οι πλήρους απασχόλησης.

Περίπου τα τρία τέταρτα των γυναικών (76 %) και των ανδρών (74 %) δεν μπορούν να αλλάξουν τις ρυθμίσεις του χρόνου εργασίας τους. Η πρόσβαση σε ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας είναι χαμηλότερη στην Κύπρο απ' ό,τι στην ΕΕ, όπου το 57 % των γυ-

ναικών και το 54 % των ανδρών δεν έχουν κανέναν έλεγχο επί των ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας τους. Αυτό ισχύει ιδίως στον δημόσιο τομέα, όπου το 98 % των γυναικών και το 93 % των ανδρών εργαζομένων δεν έχουν κανέναν έλεγχο επί του χρόνου εργασίας τους. Παράλληλα, τα ποσοστά είναι επίσης υψηλά για τις/τους εργαζόμενες/-ους του ιδιωτικού τομέα: το 72 % των γυναικών και το 70 % των ανδρών δεν έχουν πρόσβαση σε ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας.

Στην Κύπρο οι γυναίκες που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης είναι περισσότερες από τους άνδρες. Το 2017 ελαφρώς περισσότερες γυναίκες (22 %) απ' ό,τι άνδρες (20 %) που εργάζονταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης μετακινήθηκαν σε εργασία πλήρους απασχόλησης. Το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μικρότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, όπου το 14 % των γυναικών και το 28 % των ανδρών μετακινήθηκαν από εργασία μερικής απασχόλησης σε εργασία πλήρους απασχόλησης.

Διά βίου μάθηση

Δεδομένων των συνεχών εξελίξεων στην τεχνολογία, οι εργαζόμενες/-οι πρέπει να αναβαθμίζουν διαρκώς τις δεξιότητές τους και να ενημερώνονται για τις νέες εξελίξεις και τεχνολογίες κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Η διά βίου μάθηση αποτελεί επίσης καταλύτη για την ισότητα των φύλων, διότι παρέχει στις γυναίκες και στους άνδρες περισσότερες επιλογές στον τομέα της εργασίας και περισσότερες ευκαιρίες για πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους. Οι ανεπαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι και οι χρονικοί φραγμοί, όπως οι συγκρούσεις με τα ωράρια εργασίας και/ή οι οικογενειακές υποχρεώσεις, μπορούν να εμποδίσουν την πρόσβαση στη διά βίου μάθηση τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Η διά βίου μάθηση μπορεί να βοηθήσει τις γυναίκες να εισέλθουν εκ νέου στην αγορά εργασίας έπειτα από διακοπή της σταδιοδρομίας τους λόγω παροχής φροντίδας. Στην Κύπρο το ποσοστό συμμετοχής στη διά βίου μάθηση είναι 7 %, δηλαδή χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μικρό. Οι γυναίκες (ηλικίας 25-64

ετών) είναι πιθανότερο να συμμετέχουν σε εκπαίδευση και κατάρτιση σε σύγκριση με τους άνδρες, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησής τους, με εξαίρεση τους οικονομικά μη ενεργούς άνδρες, που είναι πιθανότερο να συμμετέχουν στη διά βίου μάθηση σε σύγκριση με τις οικονομικά μη ενεργές γυναίκες. Οι συγκρούσεις με τα ωράρια εργασίας αποτελούν μεγαλύτερο εμπόδιο για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση για τους άνδρες (40 %) απ' ό,τι για τις γυναίκες (30 %). Οι οικογενειακές ευθύνες αναφέρονται ως εμπόδιο στην εκπαίδευση και κατάρτιση για το 68 % των γυναικών, έναντι 43 % των ανδρών. Οι οικογενειακές ευθύνες αποτελούν μεγαλύτερο εμπόδιο στη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση στην Κύπρο απ' ό,τι στην ΕΕ συνολικά, ενώ τα ωράρια εργασίας αναφέρονται λιγότερο συχνά ως εμπόδιο στην Κύπρο σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Στην ΕΕ, το 38 % των γυναικών και το 43 % των ανδρών αναφέρουν ότι το ωράριο εργασίας τους αποτελεί εμπόδιο, ενώ το 40 % των γυναικών και το 24 % των ανδρών αναφέρουν ότι οι οικογενειακές ευθύνες παρεμποδίζουν τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση.

Διαβάστε περισσότερα σχετικά με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων

στη διεύθυνση <http://eige.europa.eu/gender-equality-index>

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσεων της ΕΕ για την ισότητα των φύλων. Το EIGE στηρίζει τις/τους υπεύθυνες/-ους χάραξης πολιτικής και όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους με στόχο να γίνει η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πραγματικότητα για όλες τις Ευρωπαϊκές και όλους τους Ευρωπαίους, παρέχοντάς τους εξειδικευμένη γνώση, καθώς και συγκρίσιμα και αξιόπιστα δεδομένα για την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη.

© Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2019

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Στοιχεία επικοινωνίας

<http://eige.europa.eu/>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων
Gedimino pr. 16
LT-01103 Βίλνιους
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης